

Kan integreret praktik bidrage til sammenhæng i læreruddannelsen?

Session 11, National læreruddannelseskongference 01.03.2023.

Docent, ph.d., Thomas Iskov, VIA UC

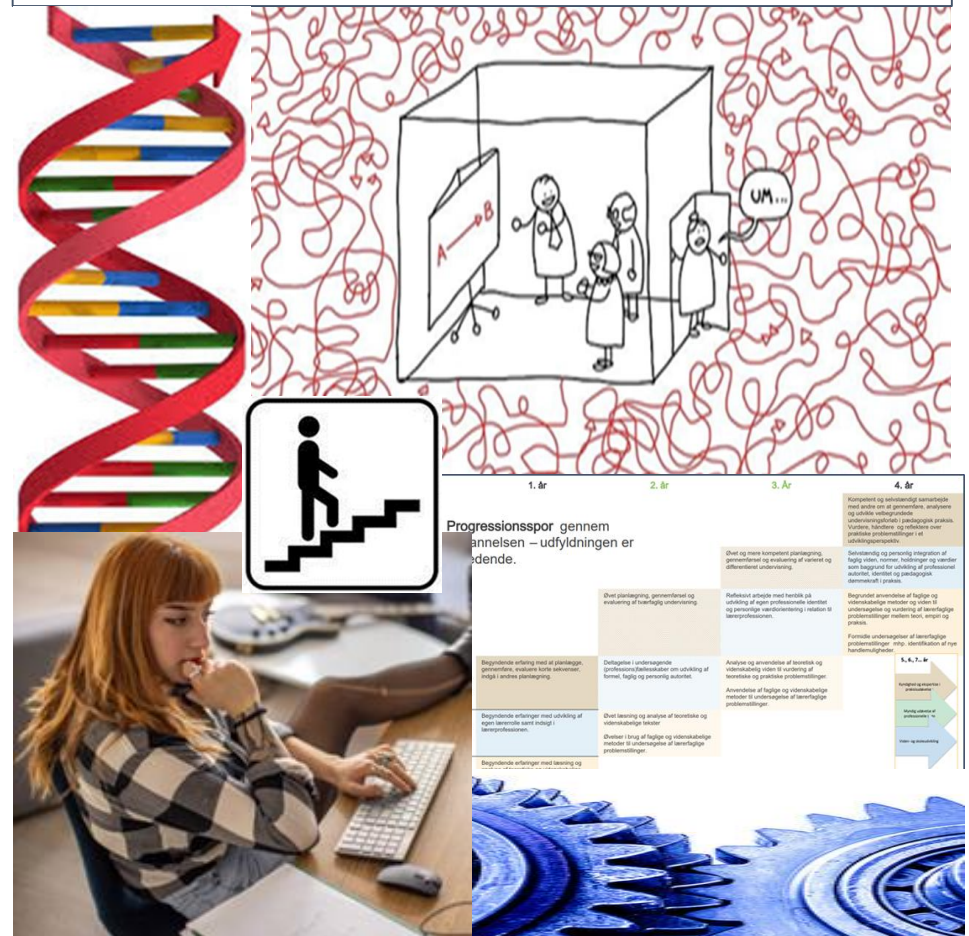
tisk@via.dk www.linkedin.com/in/thomas-iskov

Disposition

1. Hvordan kan vi forstå 'sammenhæng' i læreruddannelsen?
 - Kohærens i strukturelt, oplevet og kvalificeringsperspektiv
2. Kan integreret praktik bidrage til sammenhæng i læreruddannelsen?
 - (Ud)fordringer til praktikken

Aftale om reform af læreruddannelsen

13. september 2022: Politisk aftale om reform af læreruddannelsen

Hvorfor fokus på sammenhæng?

- *Ekspertgruppen vurderer, at professions-højskolernes opdeling af uddannelsen i meget små moduler har haft utilsigtede konsekvenser. Det omfatter udfordringer i forhold til at sikre dybde, sammenhæng og progression i uddannelsen for både undervisere og særligt de studerende.” (Styrelsen for forskning og uddannelse, 2018, s. 78)*
- *Progressionen og sammenhængen er særligt udfordret af, at modulerne til en vis grad skal kunne tages i vilkårlig rækkefølge, og at der sker mange skift i underviser- og holdsammensætning. Dette begrænser bl.a. muligheden for, at underviserne kan følge og støtte den enkelte studerendes læring og udvikling. (Styrelsen for forskning og uddannelse, 2018, s. 20)*
- *Overordnet mål for læreruddannelsen: ”Mere praktik og bedre sammenhæng til hverdagen som lærer i folkeskolen” (Aftaleteksten 13. sep. 2022)*

Hvordan kan vi forstå sammenhæng i LU?

Type	Beskrivelse
A	Sammenhæng som et psykologisk og læringsmæssigt begreb. Her knyttes ofte an til et studenterperspektiv og de studerendes arbejde med at etablere mening med og i uddannelsen.
B	Sammenhæng som et didaktisk begreb. Her knyttes ofte implicit an til didaktiske begreber såsom kontinuitet, progression og rækkefølge samt det engelske begreb alignment, som her kan oversættes til målafledt forbindelse.
C	Sammenhæng som et uddannelsesstrukturelt begreb. Her knyttes ofte an til uddannelsens indholdsmæssige organisering og struktur.
D	Sammenhæng som et arenaforbindende begreb. Her knyttes ofte an til optikker på forbindelserne mellem uddannelsen og professionspraksis og forbindelser mellem forskning og uddannelse.
E	Sammenhæng som et epistemologisk begreb. Her knyttes hovedsageligt an til forholdet mellem teori og praksis
F	Sammenhæng som en indre oplevelse af mening blandt medarbejderne, særligt knyttet an til et positivt oplevet udbytte gennem vedvarende og stabile kollegiale samarbejdsrelationer.

(Lund J.H. og Nielsen, B.L., 2019)

To perspektiver på sammenhæng

Kontinuitet og sammenhæng mellem uddannelsens forskellige dele og komponenter øger kvaliteten.

Stærkere kohærens mellem uddannelsens elementer fremmer de studerendes læring.

“..terms of shared understandings among faculty and in the manner in which opportunities to learn have been arranged (organizationally, logistically) to achieve a common goal...”.

(Tatto, 1996. Se også Grossman et al., 2008, Hammerness, 2006; Canrinus, Klette & Hammerness, 2019)

Modsætningsforholds kan ikke ophæves. Uddannelsen er fagligt heterogen, kundskabsbasen fragmenteret.

Møde med modsætningsforhold og kompleksitet har stort læringspotentiale.

”Det understreger poenget med at mestring av kompleksitet er kjernen i koherensbegrepet, å gjøre kompleksitet, spenninger og motsetninger begripelige, håndterbare og meningsfulle”.

(Hatlevik og Havnes, 2017. Se også Buchmann & Floden, 1992; Lund og Nielsen, 2019; Hatlevik, 2014).

Kohærens i strukturelt perspektiv

- Konsistent, praktisk og logistisk organisering, hvor uddannelseselementerne bygger sekventielt på hinanden (Strukturel kohærens: Hammerness, 2006)
- Udvikling af fælles idealer, visioner og målsætning. Organisere uddannelsen og undervisningen så den understøtter uddannelsesforståelsen (Begrebskohærens: Tatto, 1996)
- Sammenhæng mellem indhold i campusundervisning og praktik (Program-praksiskohærens: Grossman et al., 2008)
 - Samspil mellem uddannelseselementer, der forstærker hinanden vertikalt og horisontalt
 - Samspil gennem det samlede uddannelsesforløb. Mellem og inden for hver årgang, fagområder, fag, moduler og indhold
 - Samspil mellem campus og praktiksted, fag og praktik, etc.

Kohærens i mestringsperspektiv

Oplevet kohærens: Orden og sammenhæng søges i komplekse og modsætningsfyldte forhold (Hatlevik og Havnes, 2017)

Den studerende som kompetent aktør, der aktivt skaber sammenhæng

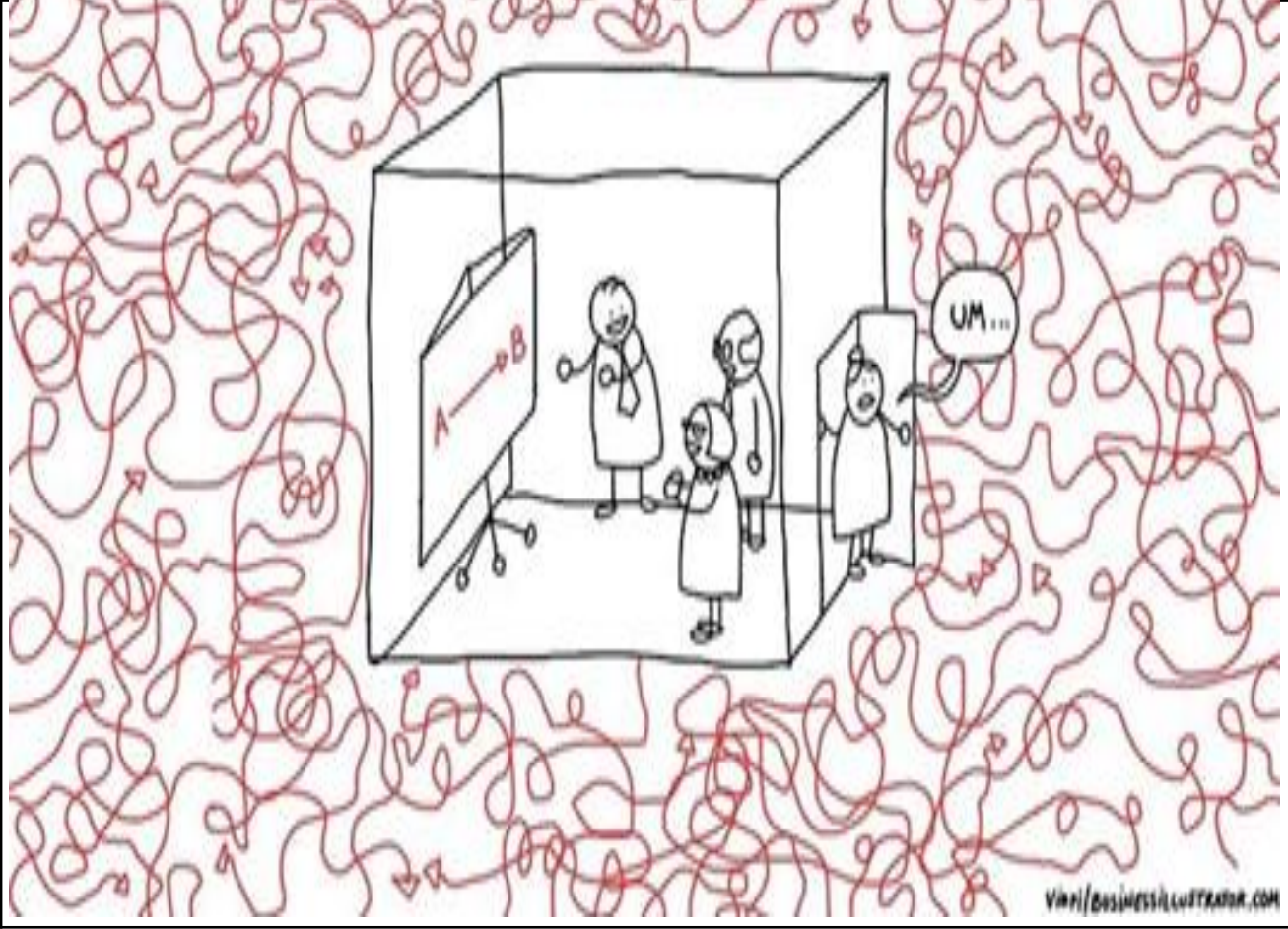
Forudsætninger:

- Begribelighed: At man kan forstå det, man møder
- Håndterbarhed: At man kan tackle de krav, der stilles
- Meningsfuldhed: At man oplever, at det er værd at bruge kræfter på

(*Sense of coherence*: Oplevelsen af at noget hænger sammen og orienteringen herimod. Antonovsky, 2012)

Strukturelt perspektiv		Mestrings-perspektiv
Uddannelsen søger at etablere sammenhænge Minimere modsætningsforhold Udvikling og formidling af fælles uddannelsesforståelse Konsistens		Studerende søger at skabe sammenhæng Begribelighed Håndterbarhed Mening Samspil

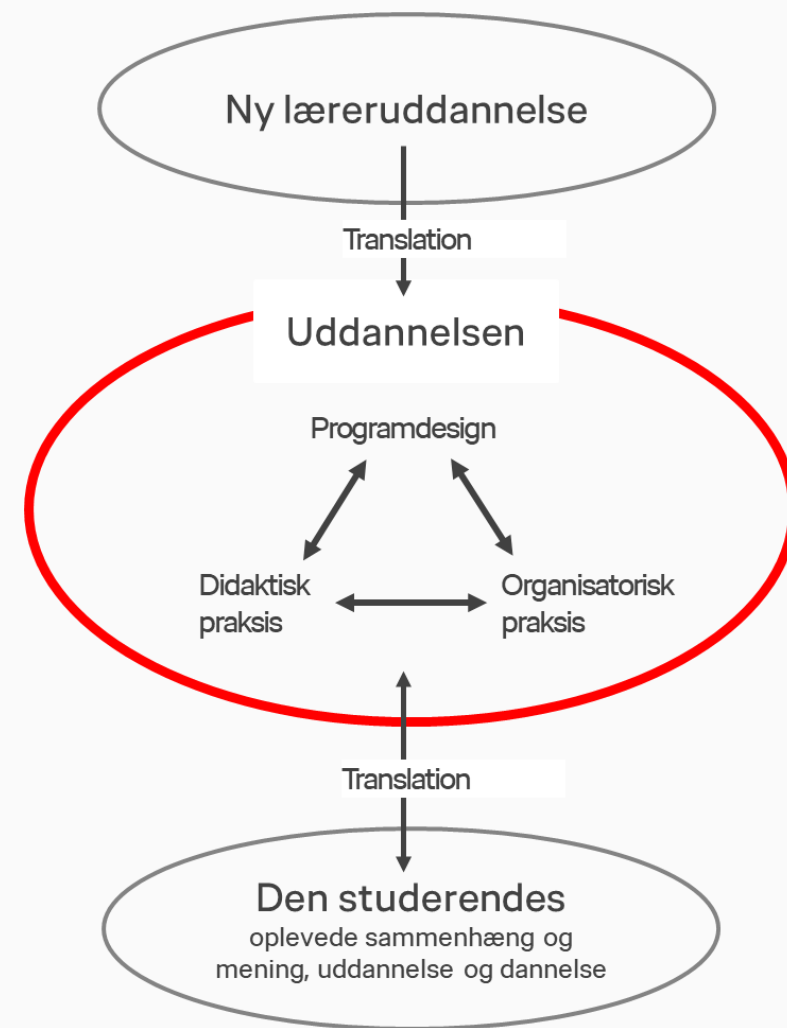

Institutionel kohærens (Hermansen, 2020)

via samspil mellem:

- Programdesign (struktur, opbygning, elementer)
- Organisatoriske praksisser (ledelse, samarbejde, indsatser og processer)
- Didaktiske praksisser (uddannelses- og undervisningsindhold, -mål, og -metoder, etc.)

De studerende fortolker og oversætter i deres møde med uddannelsen. Og uddannelsen må løbende fortolke deres oversættelse.

Program- og overgangskohærens

Samspil mellem erfaringer i campus- og praksisarenaen bidrager til:

- Øget læring, professionsfaglighed og positiv vurdering af teoretisk viden (Hatlevik og Smeby, 2015)
- Udvikling af professionel identitet og dedikation (Heggen, 2008; Heggen og Terum, 2013)

Professionel identitet:

Forståelsen af 'mig selv som lærer' udvikles i

- spejlinger og forhandlinger i mødet med indhold, medstuderende, undervisere, skolen og lærerne
- diskussioner og forhandlinger om udgangspositioner, forventninger, viden, værdier, holdninger og idealer

Sammenhænge mellem campus og praksisarena → professionel identitet
→ Oplevet kohærens → dedikation til professionspraksis
(Iskov og Heggen, in prep.)

Afledte pointer

- Konsistens i uddannelsens opbygning øger læring. Men der er iboende modsætningsforhold. Stort læringspotentiale ved samspil herimellem
- Sammenhæng kan ikke fastlægges strukturelt en gang for alle. Skabes kontinuerligt via kommunikation, samarbejde, tilpasning
- Sammenhæng skabes ikke ved implementering men lokal fortolkning og samspil mellem uddannelsesdesign, organisatorisk og didaktisk praksis
- Skabe og formidle fælles vision og mål. Og respektfuld bevidsthed om de forskellige tilgange og perspektiver blandt medarbejderne
- Arbejde med de studerendes udvikling af professionel identitet medvirker til oplevet kohærens og dedikation til professionsopgaven
- Campusundervisning og praksiserfaringer må komplementere hinanden. Forudsætter gensidigt arenakendskab.

Sammenhæng og integreret praktik

Stort potentiale for

- at uddanne sammen med skolerne
- bedre balance mellem tilegnelse og deltagelse, akademisk og praksisviden
- lokal fortolkning og tilpasset læreruddannelse og praktikforløb
- at bidrage til progression og sammenhæng mellem fag, fagområder, praktik
- skabelsen af samarbejdsflader og organiseringer, der bidrager til øget sammenhæng

Mailkorrespondance med tidligere kollega:

Mig: Sikke mange muligheder for at lave en bedre læreruddannelse med den nye aftale

Ham: JA! Men du kan lige få en case at tænke over: Du er på 1. semester og har et hold til pædagogik. Du har 5 ECTS. En anden kollega har dem til pædagogiske psykologi. Hun har også 5 ECTS. Holdet har en kollega til matematik og en anden til KLM. Nu skal I fire i gang med samarbejdet. I holder sikkert et møde, hvor I skal finde ud af hvad dagsordenen skal være på et møde med holdets praktiklærere. Da der er 34 på holdet, så drejer det sig om fire skoler og otte praktiklærere fra mellemtrinnet og udskoling på de fire skoler.

Hvad skal I mødes om på dette møde? Hvem skal deltage? Jer fire og otte praktiklærere? Hvordan finder lærerne ud af hvad deres rolle/opgave er? De har jo ikke praktikkens kompetencemål? Skal de ind og læse i mat, pæd, pæd-psyk og klm i studieordningen? Har skolerne selv en uddannelsesplan? Skal I læse de fire skolars indsatsområder og de otte klassers årsplaner, for at I kan medtænke det i jeres 5 ECTS-modul?

Mål med aftalen: Mere praktik og bedre sammenhæng til hverdagen som lærer i folkeskolen. Praktikken integreres i fagene på læreruddannelsen, så sammenhængen mellem teori og praksis styrkes, herunder via tværgående praksiselementer med koblinger mellem undervisningsfag, grundfaglighed og praktik.

Fra uddannelsens udvidede formålsbeskrivelse, stk. 3: Læreruddannelsen skal i en vekselvirkning mellem teori og praksis – både i undervisningen og i praktikken - udvikle de studerendes forståelse af deres undervisningsfag og den professionelle lærerfaglighed. <https://ufm.dk/lovstof/politiske-aftaler/aftale-om-reform-af-laereruddannelsen-13-september-2022.pdf>

Hvad er integreret praktik et svar på? Oplevelsen af adskilte arenaer og overladelse af ansvaret for at skabe sammenhæng til de studerende (Böwadt, P., 2022)

Formålet for integreret praktik

Integreret praktik og sammenhæng

Potentialer for begrebs- og program- kohærens

Praktikkens samspil med
Formål for ny
læreruddannelse,
Progressionsspor

Læreruddannelsen indgår i et tæt samarbejde med skolen om uddannelsesopgaven. Formålet med det tætte samarbejde mellem de to arenaer for læreruddannelse er at forberede de studerende til et professionelt virke som lærer. Det kontinuerlige samarbejde mellem uddannelse og skole skal understøtte, at de studerende udvikler et **fagligt, personligt, pædagogisk og didaktisk grundlag for at undervise i folkeskolens fag og virkeliggøre folkeskolens formål.**

Praktikken indgår som et integreret element i alle læreruddannelsens fag. I samarbejde med praktikskolerne arbejder grundfagene og undervisningsfagene med **udviklingen af de studendes professionelle autoritet** bl.a. ved at træne og udvikle **de forskellige dimensioner af lærerrollen.**

Den integrerede praktik bidrager til **udvikling og anvendelse af praksisnær og forskningsbaseret viden**, der gør de studerende **i stand til at undervise i folkeskolens fag.** I den integrerede praktik indgår **teori og praksis i en vekselvirkning** gennem hele uddannelsen og medvirker til, at de studerende kan tage **vidensbaserede og velbegrundede initiativer**, som understøtter udviklingen af deres **professionelle lærerfaglighed**, autoritet og **dømmekraft.**

Indblik og afprøvning <i>Den medvirkende iagttager</i>	Indsigt og undersøgelse <i>Den undersøgende deltager</i>	Erfaring og forståelse <i>Den reflekterende udøver</i>	Vurdering og nytænkning <i>Den selvstændige og velbegrundede initiativtager</i>
Mål: Den studerende kan identificere og indsamle relevant viden om læreres planlægning og undervisning. Den studerende kan planlægge, gennemføre og evaluere mindre undervisningssekvenser og kan redegøre for sine didaktiske overvejelser. Den studerende kan forstå og reflektere over sin egen rolle som lærer Formålet for integreret praktik Praktisk pædagogisk spor Fagpersonligt spor FoU-spor	Mål: Den studerende kan, i samarbejde med andre, forholde sig undersøgende om planlægning, gennemførsel og evaluering af undervisning. Den studerende kan, med baggrund i almen- og fagdidaktiske tilgange og perspektiver, indgå i folkeskolens undervisning Den studerende kan indgå i samarbejdsrelationer	Mål: Den studerende kan reflektere på et fagligt, pædagogisk og didaktisk grundlag over egne erfaringer og kompleksiteten i lærerarbejdet. Den studerende kan inddrage viden fra de forskellige faglige perspektiver i en vekselvirkning mellem teori og praksis i udviklingen af professionel lærerfaglighed Den studerende kan lede et undervisnings- og læringsfællesskab	Mål: Den studerende kan arbejde selvstændigt, ansvarligt og i samarbejde med andre om at planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle undervisningsforløb. Den studerende kan samarbejde med kolleger om at vurdere og håndtere praktiske problemstillinger Den studerende kan tage vidensbaserede og velbegrundede initiativer med henblik på udvikling af professionel lærerfaglighed og dømmekraft

Praktikken og fagpersonligt progressionsspor

At identificere, følge enkle procedurer, huske, forstå

Indblik og afprøvning
Den medvirkende iagttager

Begyndende erfaringer med udvikling af egen lærerrolle samt indsigt i lærerprofessionen.

At kombinere, beskrive, sekvensere og anvende

Indsigt og undersøgelse
Den undersøgende deltager

Deltagelse i undersøgende (professions)fællesskaber om udvikling af formel, faglig og personlig autoritet.

At analysere, anvende, forklare, begrunde

Erfaring og forståelse
Den reflekterende udøver

Refleksivt arbejde med henblik på udvikling af egen professionelle identitet og personlige værdiorientering i relation til lærerprofessionen.

At skabe, reflektere, evaluere, teoretisere, omsætte til nyt

Vurdering og nytænkning
Den selvstændige og velbegrundede initiativtager

Selvstændig og personlig integration af faglig viden, normer, holdninger og værdier som baggrund for udvikling af professionel autoritet, identitet og pædagogisk dømmekraft i praksis.

Didaktisk arbejde med sammenhæng

- **Koble arbejdet med praktik i fagene med det fagpersonlige progressionsspor**
Udvikling af professionel identitet, meningsskabelse og oplevet sammenhæng.
- **Relatere fagligt indhold og erfaringer til de studerendes udvikling af professionel identitet.** Fx i forhold til deres personlige lærerfortælling. Arbejde med de 9 dimensioner af lærerrollen i tæt sammenkobling med praktik – og de studerendes lærerfortællinger
- **Sætte uddannelsestiltag og undervisningsindhold i sammenhæng med**
 - idéen med uddannelsen og praktikken (Begrebskohærens og oplevet sammenhæng)
 - professionsudøvelsen - sammen med de studerende. Undersøgende dialoger i andenordensdidaktisk perspektiv.
- **Arbejde praksisnært med teorien og teorinært med praksiserfaringerne**
Understøtte dannelse af praktiske synteser.
- **Tematisering af forbindelserne mellem teori og praksis.** Hvad er teori? På hvilken måde kan teori være relevant for praksis?
- ...?

Til videre overvejelse

Hvad indebærer det helt konkret

- At formidle sammenhæng mellem indholdsområder, praksiserfaringer og visionen for læreruddannelsen?
- At hjælpe de studerende til oplevet sammenhæng i mødet med forskellige positioner og perspektiver?
- At arbejde praksisnært med teoretisk viden?
- At organisere samarbejde og processer, der gør det muligt at udvikle gensidigt arenakendskab?
- At samarbejde med uddannelseslærerne i skolen? Hvad skal der samarbejdes om?

Referencer

- Buchmann, M., & Floden, R. E. (1991). Programme coherence in teacher education: A view from the USA. *Oxford Review of Education*, 17(1), 65-72.
- Canrinus, Klette & Hammerness (2019). Diversity in Coherence: Strengths and Opportunities of Three Programs, *I Journal of Teacher Education*, vol. 70(3), s. 193-205
- Grimen, H. 2008. Profesjon og kunnskap. I Molander og Terum (red.) 2008. *Profesjonsstudier*, Universitetsforlaget, Oslo, 1. udg.
- Hatlevik og Havnes (2017). Perspektiver på læring i profesjonsutdanninger – fruktbare spenninger og eningsfulle sammenhenger, I Mausehagen, S. & Smeby, J. (red.) (2017). *Kvalificering til profesjonell yrkesutøvelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hammerness, K.M. (2006). From coherence in theory to coherence in practice. *The Teachers College Record*, 108(7), s. 1241-1265
- Heggen, K. (2008). Profesjon og identitet. I Molander og Terum (red.), *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Heggen, K. & Smeby, J.C. (2012). Gir mest mulig sammenheng også den beste profesjonsutdanninga? *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 96 (1), 4-14
- Hatlevik, I.K.R. (2014). Meningsfulle sammenhenger. Ph.d.afhandling. Høgskolen i Oslo og Akershus
- Iskov og Heggen (in prep). Kohærens, professional identitet og utvikling af dedikation
- Iskov, T. (2019). Læreruddannelsens andenordensdidaktik, i *Tidsskrift for læreruddannelse og -profession*, Årg. 5, nr. 1, 2020, s. 92-114
- Klette, K. & Hammerness, K. (2016): Conceptual Framework for Analyzing Qualities in Teacher Education: Looking at Features of Teacher Education from an International Perspective, i *Acta Didactica Norge*, vol. 10 (2)
- Smeby, J., & Heggen, K. (2014). Coherence and the development of professional knowledge and skills. *Journal of Education and Work*, 27(1), 71-91.
- Lund, J.H. & Nielsen, B.L. (2019). Sammenheng i Læreruddannelse - hvad, hvorfor og i erkendelsen af kompleksitet, i *Tidsskrift for professionsstudier* vol. 27, s. 96-107
- Sfard, A (1998). On two metaphors of learning and the dangers of choosing just one. *Educational researcher*, 27(2), 4-13